

Špeciálna výroba, špeciálne problémy

Pestovatelia ovocia, zeleniny, zemiakov a naši vinohradníci sa po roku opäť stretli v Mojmirovciach na dvojdnovom tradičnom seminári o budúcnosti špeciálnej rastlinnej výroby na Slovensku. Spolu so zástupcami Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) a jemu pridruženými odbornými organizáciami sa snažili zorientovať v aktuálnych požiadavkách pri pestovaní. Zároveň sa snažili hľadať spoločnú reč o prostriedkoch, ktoré by priniesli zlepšenie postavenia pestovateľov špeciálnych plodín na spoločnom európskom trhu.

Témy, ktoré trápia našich producentov zdravého ovocia, zeleniny, zemiakov či hrozna sú roky takmer nemenné. Medzi najzásadnejšie z nich patrí sezónne zamestnávanie, problematika vody a závlah, verejné registre ovocia a zeleniny, budovanie skladovacích kapacít či nutnosť zefektívniť podpory, ktoré by znižovali náklady pri pestovaní. Predstavitelia ovocinárstva, zeleninárstva aj vinohradníctva sa zhodujú na tom, že nové obdobie spoločnej poľnohospodárskej politiky prinieslo sektoru špeciálnej rastlinnej výroby vyššie podpory, čo v praxi aj cítiť. Naši producenti tak dokážu vypestovať kvalitné potraviny, no v rámci jednotného trhu ich stále odbytujú s veľkými problémami.

„Každý jeden politik sa veľmi rád prezentuje v sade a vo vinohrade, no my potrebujeme reálne výsledky,“ povedal na podujatí hlavný organizátor seminára predseda Zemiakarského a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast, ktorý je zároveň aj podpredsedom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory.

Krok vpred a dva vzad

Kým naši pestovatelia by sa radi pozerali do budúcnosti a hľadali spôsoby ako sa čo najviac rozvíjať, rezortné ministerstvo musí hľadať spôsoby, ako riešiť „staré“ problémy. Do konca roka totiž ešte musí vyčerpať obrovský objem finančných prostriedkov z programu rozvoja vidieka. „Môžem konštatovať, že tretí kvartál 2024, bol najúspešnejším v rámci vyplatenia finančných prostriedkov. Nikdy doposiaľ sa za celé obdobie programu nepodarilo vyčerpať v jednom kvartáli viac ako 43 mil. eur. To znamená, že opatrenia fungujú a čakatelia už môžu vidieť nejaké výsledky, aj keď to stále nie je ideálne,“ povedal na seminári Dušan Gábor, generálny riaditeľ Sekcie rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR s dôvetkom, že štvrtý kvartál by, dokonca, mohol prekonať aj ten tretí.

Nefunkčné hydromeliorácie

Azda najdôležitejšou témou špeciálnej rastlinnej výroby je problematika vody. Extrémny počasie z posledných rokov priniesli mimoriadne suché letá, ktoré mali vplyv aj na úrody. Bez vody a funkčných závlah sa naši pestovatelia už nezaobídu.

V rámci projektových podpôr je v rámci Strategického plánu na závlahy vyčlenených 8,25 mil. eur. Podľa slov zástupcov rezortného ministerstva by sa k výzve mohli uchádzači dostať v druhej polovici budúceho roka.

„Ovocie, ktoré je pestované bez vody, s najväčšou pravdepodobnosťou skončí pod stromami. Voda je pre nás určite základný intenzifikačný faktor. Môžeme si v rámci ovocinárstva povedať, že nespotrebujeme tej vody až toľko veľa. Využívame úsporné kvapkové závlahy,“ vysvetlil na podujatí Marián Varga, predseda Ovocinárskej únie SR.

Veľkým problém ostáva pre producentov Hydromeliorácie š.p., ktorý už dlhšie obdobie nefunguje tak, ako by mal. „Životnosť riaditeľa na hydromelioráciách je jeden a pol roka. V takomto móde nie je možné pokračovať. Musí nastať nejaká transformácia, alebo iná zmena, ktorá prinesie reálne využívanie závlah v krajine. Sme naklonení akémukoľvek riešeniu, ktoré bude v praxi funkčné,“ povedal Jozef Šumichrast.

„Hyromeliorácie š.p. je v aktuálnej podobe neudržateľný. Uvažujeme celkovo o zmene systému. Nebudem však hovoriť podrobnosti. Tie určite budú ešte predmetom diskusie. Na stole by mali byť nejaké dve varianty zmeny systému. Potrebujeme zabezpečiť čistenie odvodňovacích kanálov, zároveň máme nastavené aj podpory v rámci strategického plánu, ktoré by bolo možné využívať. Je pravda, že hydromeliorácie sú dnes plne závislé od dotácie,“ vysvetlila Jana Vargová, generálna riaditeľka Sekcie poľnohospodárstva MPRV SR.

Účastníci diskutovali aj o ďalších aktuálnych nariadeniach a pripravovaných novinkách zo strany rezortného ministerstva či zmenách v rámci modifikácie Strategického plánu. Nechýbali informácie o nových nariadeniach v rámci využitia prípravkov na ochranu rastlín, informácie z bankového sektora aj výmena informácií od kolegov z Českej republiky.